

Tips voor T U I N T E K E N E N

Schalen.

Tekeningen van gebouwen en tuinen worden eigenlijk altijd 'op schaal' weergegeven. Dat wil zeggen dat er een verhouding is tussen de werkelijk maat en de maat op de tekening.

Een schaalvergroting is een tekeningverkleining.
Een schaalverkleining is een tekeningvergroting

Een paar voorbeelden:

Bij schaal: 1 : 200 is 2 cm. op de tekening in werkelijkheid 4 m.;

Bij schaal: 1 : 100 is 4 cm. op de tekening in werkelijkheid 4 m.;

Bij schaal: 1 : 50 is 8 cm. op de tekening in werkelijkheid 4 m.

In de kantoorboekhandel zijn speciale schaallinialen te verkrijgen met daarop de afstanden per gewenste schaal, zodat er niet steeds gerekend hoeft te worden met kans op fouten maken.

Noordpijl.

De richting van de pijl is de richting die zon schijnt om ongeveer 12 uur 's middags. De pijl wijst dus altijd naar het noorden, vandaar de naam noordpijl.

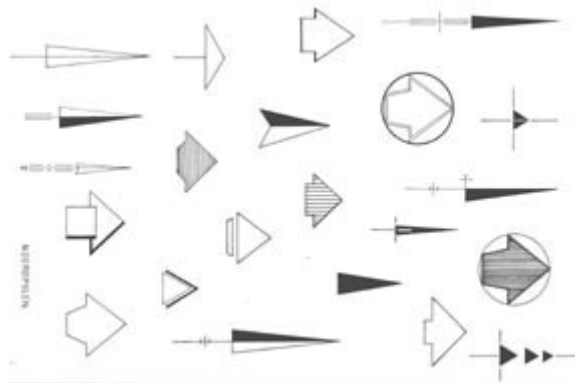

fig. 1

Muren.

Op een tekening wordt een halfsteensmuur met twee lijntjes op 1 mm. ingetekend, een steensmuur dan met 2 mm. en een spouwmuur met 3mm.

Trappen.

Met de pijl, welke altijd in een trap is ingetekend wordt de stijgrichting van de trap aangegeven.

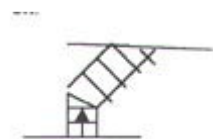

fig. 2

Om een juiste verhouding in een trap te krijgen zodat die goed beloopbaar is wordt gebruik gemaakt van een 'trapformule'

Deze trapformule is: $(2x \text{ optrede}) + 1 \times \text{aantrede} = 65 \text{ à } 75 \text{ cm.}$

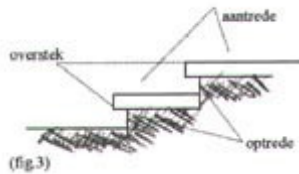

fig. 3

Hieruit kunnen we concluderen, dat hoe groter de optrede is, des te kleiner de aantrede zal zijn, òf hoe kleiner de optrede des te groter de aantrede zal zijn. Ze zijn dus omgekeerd evenredig.

Het volgende voorbeeld zal dit duidelijke maken:

De optrede is: 15 cm.

Dan volgt hieruit, wanneer we de formule volgen:

$$(2 \times 15 \text{ cm.}) + (1 \times \text{aantrede}) = 65 \text{ à } 75 \text{ cm.}$$

$$30 \text{ cm} + \text{aantrede} = 65 \text{ à } 75 \text{ cm.}$$

$$\text{aantrede} = 65 \text{ à } 75 \text{ cm} - 30 \text{ cm}$$

de aantrede is: 35 à 45 cm.

Belangrijk: In de praktijk zal de optrede meestal tussen de 12 cm. en de 18 cm. liggen!

Talud.

Op een tekening wordt een talud weergegeven door middel van lange lijntjes en korte lijntjes. De lange lijntjes geven de lengte van het talud weer en de korte lijntjes het hoogteverschil.

Bij schaal 1 : 100 komen de lange lijntjes op 1 cm uit elkaar en de korte er midden tussen in. (zie fig. 4 en fig. 5)

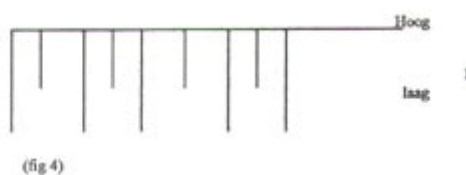

fig. 4

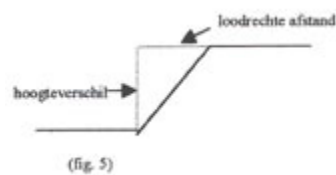

fig. 5

fig. 6

Is de taludverhouding (zoals in fig. 6) 1 : 1, dan wil dat zeggen dat dat één meter hoogteverschil is over één meter afstand horizontaal gemeten.

fig. 7

In fig. 7 is de taludverhouding 1 : 3, dwz. Er is over een horizontale afstand van drie meter een hoogteverschil van één meter.

Tuintekenen.

Elke tekening dient altijd voorzien te zijn van de noordpijl en de schaal!
Maak er daarom gewoonte van om daar altijd mee te beginnen als je een tekening gaat maken.

Volgorde van werken bij het maken en verwerken van een tuinontwerp.

- 1 zorg voor de plattegrond van de woning;
- 2 zorg voor een tekening met gevels en een situatie(kadaster)tekening;
- 3 maak een veldschets met daarin eventuele andere obstakels als bomen, kustwerken ed.:
- 4 nav. een gesprek met de opdrachtgever teken je de wensen aan;
- 5 dan volgt er het maken van een schetsontwerp;
- 6 voorzie dit schetsontwerp van een globale begroting;
- 7 in een tweede gesprek met de opdrachtgever gaat het om de goedkeuring omtrent het (schets)ontwerp en de (globale)begroting;
- 8 nu zal het definitieve ontwerp gemaakt worden. Voorzien van:
- 9 beplantingsplan;
- 10 begroting;
- 11 werktekening, deze omvat maten, hoogtepunten en detaildoorsneden;
- 12 een bestek. Dit is een beschrijving omtrent uitvoering van het werk en indien nodig inschrijfformulieren en plantlijsten.

Soorten van ontwerpen kunnen voor de volgende tuinen gelden.:

1. de stadstuin (bestaat uit voortuin en/of achtertuin);
2. gemeenschappelijke voortuin;
3. bugalowtuin;
4. stadsvillatuin;
5. patiotuin;
6. fabriekstuin;
7. schooltuin;
8. heidetuin;
9. rozentuin (rosarium);
10. kruidentuin;
11. bostuin;
12. natuurlijke tuin.

en zo zijn er nog wel een aantal soorten te bedenken.

Naast de particuliere tuinen zijn er ook de meer openbare groenvoorzieningen zoals bijv.:

1. wegbeplanting;
2. erfbeplanting;
3. beplanting langs openbare weg;
4. parkbeplanting;
5. begraafplaatsbeplanting.

Ook hier zijn meerdere functies van openbare beplantingen denkbaar.

Soorten van beplantingen

1. heesterbeplanting;
2. kruidachtige plantenborder (vaste planten, perkplanten, bol en knolgewassen of een combinatie daarvan);
3. bloembakken;
4. bodembedekkende beplanting;
5. vijverbeplanting en moerasbeplanting;
6. klim- en leiplanten;
7. rosarium;
8. hagen, vrijgroeïend of geknipt;
9. rotstuinteplanting.

Praktische indeling van het plantmateriaal.

(bij 'toegepaste beplantingsleer' verderop in deze site zal op de diverse soorten van planten ingegaan worden)

loofhout:

- a. bomen
- b. heesters
 - 1. bladverliezend
 - 2. bladhoudend.
- c. ericaceeën
- d. klimplanten
- e. leiplanten
- f. haagplantsoen
- g. bosplantsoen
- h. rozen:
 - 1. kleinbloemige soorten (polyantha)
 - 2. grootbloemige soorten (theehybriden)
 - 3. lambertiana
 - 4. leirozen
 - 5. botanische rozen.

naaldhout:

- a. naaldverliezende coniferen
- b. naaldhoudende coniferen.

kruidachtige planten.

- a. éénjarige planten
- b. tweejarige planten
- c. vaste planten
- d. bol- en knolgewassen
- e. varens
- f. siergrassen
- g. gazongrassen
- h. waterplanten
- i. klimplanten
- j. leiplanten

inheemse planten (voor deze categorie kan dezelfde opsomming gemaakt worden als hierboven staat.)

SCHEMA VAN FAKTOREN.

- A. **Factoren verbonden aan plantmateriaal;**
- B. **Factoren verbonden aan de 'dode' materialen;**
- C. **Factoren verbonden aan de ontwerper (beplantingssamensteller).**

- A. **FAKTOREN VERBONDEN AAN PLANTMATERIALEN.**

1. Direkte of zichtbare factoren;
2. Indirekte of onzichtbare of groeifactoren.

1. **Direkte factoren.**

- a. de **habitus**. Deze wordt gevormd door: - hoogte;
- vorm;
- textuur;
- kleur.
- b. de **bloeitijd**;
- c. de **bloemkleur**;
- d. de **vruchtvorming**;
- e. de **wintertoestand**.

2. **Indirekte factoren:**

- a. de **zuurgraad**;
- b. de **lichtbehoefte**;
- c. de **grondsoort**;
- d. de **vochtigheidsgraad** (waterhuishouding);
- e. de **klimatologische factoren**: - wind;
- zeewind (zout);
- nachtvorst;
- wintervorst.

a. **Habitus.**

Dit is de uitwendige verschijningsvorm van alle materialen.
De habitus wordt bepaald door: hoogte; vorm; textuur en kleur.

- Hoogte:

Bomen: 1ste grootte: groter dan 12 meter;
2de grootte: 6 tot 12 meter;
3de grootte: kleiner dan 6 meter.

Heesters: 1ste grootte: groter dan 4 meter;
2de - 1 tot 4 meter;
3de - 1/2 tot 1 meter;
4de - kleiner dan 1/2 meter.

Vaste planten:

laag: 0 tot 30 cm.;
middellaag: 30 tot 60 cm.;
middelhoog: 60 tot 100 cm.;
hoog: hoger dan 100cm.

Opmerking 1.: deze afmetingen zijn gebaseerd op volwassen planten.

- 2.: Bij het verhandelen van planten en bomen spreken we niet over deze afmetingen of 'groter dan', maar over een bepaalde maat. Hierop zal later teruggekomen worden.

- Vorm.

BOMEN: bolvorm;
treurvorm;
pyramidevorm;
zuilvorm;
rond.

Opm.: Van al deze vormen kan de contourvorm of omtreksvorm regelmatig of onregelmatig zijn.

HEESTERS: opgaand;
breeduitgroeïend;
overhangend;
bodembedekkend.

CONIFEREN: Deze kunnen zowel de vormen van de bomen als die van de heesters hebben.

KRUIDACHTIGE PLANTEN: De vormen zijn dezelfde als die van de heesters.

Textuur:

Hieronder verstaan we de aard van de samenstellende onderdelen.

De textuur wordt bepaald door: bladvorm;
 bladgrootte;
 bladstand (knopstand of takstand).

De aard kan **grof** of **fijn** zijn; daarom spreken we van een grove of een fijne textuur.

Bijv. Quercus rubra - grove textuur
 Quercus robur - fijne textuur.

Kleur.

Hiermee bedoelen we de blad- twijg- en schorskleur, omdat deze het gehele jaar of een groeiseizoen aanwezig zijn. Dit in tegenstelling tot de herfstkleur, welke slechts enkele weken per jaar aanwezig is.

Bloeitijd.

Deze kan zijn: a. per jaargetijde;
 b. 12 maanden per jaar.

De wijze van verhandelen van bomen en planten.

Naast het weergeven van de grootte van de te verhandelen plant wordt ook aangegeven:

- de containergrootte bij containerteelt;
- aantal keren verplant;
- of de plant veredelt si of op eigen wortel staat;
- met of zonder kluit geleverd;
- in vorm gesnoeid is;
- geknopt of niet geknopt

BOMEN.

De maat wordt weergegeven in de stamomvang op 1 meter boven de grond.

bijv.: 8/10;
 10/12;
 12/14;
 14/16

Ook zie je wel eens staan 16-op, dwz. elke maat groter dan 16 wordt geaccepteerd.
Daarnaast wordt aangegeven of het een halfstam of hoogstam betreft.

HEESTERS en CONIFEREN.

Deze soorten worden verhandeld door de maten in cm. hoogte weer te geven.

Bijv.: 20/40;
 40/60
 100/125 enz.

Bij heesters en coniferen met een 'platte' groeiwijze worden de maten niet in cm.-hoogte weergegeven, maar in cm.-doorsnede.

Tips voor Tuintekenen (overgenomen van 'De Tuinvlinder')

ROZEN worden verhandeld in:

- 1ste kwaliteit 3 of meer takken;
- 2de - 2 takken;
- 3de - 1 tak.

BOS- en HAAGPLANTSOEN.

Hier vindt de verhandeling plaats onder: spil;
1jarig vertakt;
2jr. vertakt ;
meerj. vertakt.

Verhandeling kan ook gebeuren met de vermelding: met kluit;
in pot (container);
wortelgoed (zonder kluit of gebost).

CODES & AFKORTINGEN		
Zaailingen	Afkortingen	
1/0	1-jarige zaailingen	(1 j.)
2/0	2-jarige zaailingen	(2 j.)
1/1	2-jarig verplante zaailingen	(2 j.v.)
1/2 of 2/1	3-jarig verplante zaailingen	(3 j.v.)
1/3 of 2/2	4-jarig verplante zaailingen	(4 j.v.)
1x0	1-jarig (kruidachtige) gepikeerde zaailingen	
2x0	2-jarig gepikeerde zaailingen	
Winterstekken		
0/1	1-jarig bewortelde winterstekken	(1 j.st.)
0/2	2 jaar vaststaande winterstekken	(2 j.st.)
Zomerstekken - voor het aantal jaren staat steeds een 0		
0/1/0	1-jarig bewortelde stekken	(1 j. bakstek)
0/2/0	2-jarig verplante stekken	
0/1/1	2-jarig verplante stekken	(2 j.v.st.)
0/1/2	3-jarig verplante stekken	(3 j.v.st.)
0/2/1	3-jarig verplante stekken	(3 j.v.st.)
0/1x0	1-jarig kruidachtige verpl. stekken (1 j. gepikeerde stek)	
Afleggers incl. wortelstekken (steeds voorafgegaan door -)		
-1/0	bewortelde stekken	(wortelstek)
-1/0	1-jarige afleggers	(1 j.af.)
-1/1	2-jarig verplante afleggers	(2 j.v.af.)
Veredelingen - Eiten (Vóór het aantal jaren staat een hoofdletter X)		
X/1/0	1-jarige (hand)veredelingen	(1 j.vg.)
X/2/0	2-jarig vaststaande veredelingen	(2 j.vg.)
X/1/1	2-jarig verplante veredelingen	(2 j.v.vg.)
1 j.	= éénjarig	
v.	= verplant	
st.	= stek	
vg.	= verdeling	
af.	= aflegger	
plg.	= plantgoed	
str.	= struik	
pyr.	= pyramide	
lev.	= leverkast	
m.kn.	= met knop	
m.k.	= met kluit	
z.k.	= zonder kluit	
geveerd	= vertakte spil	
p7	= vierkant of rond 7 cm	
p8	= vierkant of rond 8 cm	
p10	= dichte ronde pot Ø 10 cm	
p11	= vierkant 11x11x12 cm, 1,1 liter	
p12	= o.a. plastic zak 12 cm, 1,1 cm hoog	
C2	= Containerpot 13,2 liter	
C3	= Containerpot 15,3 liter	
1/3 stam	= halfstam, 100 - 120 cm	
H	= hoogstam, 180 cm	
*	= grip inclusief Noto-etiket	

fig. 7

BOL- en KNOLGEWASSEN.

De verhandeling van de bol- en knolgewassen zal later aan de orde komen.

Bloeiwijze

De manieren van bloeien kunnen we als volgt onderscheiden:

- aarvormig;
- trosvormig;
- pluimvormig;
- schermvormig;
- samengesteld schermvormig.

Bij het maken van plantcombinaties letten we behalve op de kleur en bladform ook op de bloeiwijze en zoeken naar een contrast in bloeiwijze zoals bijv. aarvormig - schermvormig.

Herfstkleuren.

De intensiteit van de herfstkleuren hangt sterk samen met de vochtigheidsgraad van de grond.

Droge gronden + droge zomers geven kleurige herfstkleuren;

Natte zomers + natte gronden geven minder intensieve herfstkleuren.

Alleen die planten die de benodigde kleurstoffen bezitten gaan in de herfst verkleuren.

Enkele planten die deze stoffen veel bezitten en daardoor veel verkleuring kunnen geven zijn bijv.:

Amelanchier;

Aronia;

Quercus;

Liquidambar;

Sidalcea.

Vruchtvorming.

Ook de vorming van vruchten kan van belang zijn voor de plantkeuze in een ontwerp.

Behalve de grootte, kleur en vorm, kan de reden zijn om met de vruchten dieren (bijv. vogels, egels en muizen) naar de tuin te trekken.

We onderscheiden groot- en kleinvruchtigen.

Ook kunnen we onderscheid maken naar kleuren.

Bepaalde vruchten zijn vorstgevoelig, anderen juist weer niet.

De draagtijd kan enorm verschillen. Bij sommige soorten is dat slechts een aantal weken en bij andere soorten kan dat uitlopen tot een jaar.

Wintertoestand.

De wintertoestand van een plant kan van groot belang zijn voor de keuze in het plan. In grote lijnen kunnen we een verdeling maken in: groenblijvend (bladhoudend - bladverliezend - halfgroenblijvend (halfbladverliezend)).

De schoonheid van de bladverliezende planten is in de winter gelegen in: habitus, textuur en kleur van het hout (stam en twijgen)

De schoonheid van de bladhoudende heesters is in de winter gelegen in de rust die van de (groene) kleur uitgaat.

Daarnaast kunnen voor bomen, heesters en kruidachtige planten de uitgebloeide bloeiwijze en/of de vrucht een bijzondere schoonheid in de wintermaanden opleveren.